

miljö- och byggenheten Sunne kommun

Kontrollplan för livsmedel 2021-2023

Inklusive bilaga 1 behovsutredning livsmedel 2021-2023

Innehåll

Kontrollplan för livsmedel 2021-2023	3
1 Sammanfattning	3
2 Mål för den offentliga kontrollen	3
Övergripande mål för kontroll inom offentlig livsmedelskontroll i Sverige	3
Miljö- och bygglovsnämndens mål för kontroll inom livsmedelsområdet	3
3 Ansvarsfördelning inom offentlig livsmedelskontroll	5
Behörig central myndighet	5
Behörig myndighet för kontrollen	5
Ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna	5
Ansvarsfördelning inom miljö- och bygglovsnämnden	5
4 Samordning	5
Samordning mellan behöriga myndigheter	5
Samordning inom miljö- och byggheten	6
5 Befogenheter och resurser för kontrollen	6
Kontrollmyndighetens befogenheter	6
Kontrollpersonal och utrustning	6
Finansiering av kontrollen	7
Kompetenskrav och utbildning	7
6 Organisation och utförande av kontrollen	7
Registrering av kontrollobjekt	7
Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll	8
Kontroll av nyregistrerade anläggningar	10
Uppföljande kontroll vid konstaterade avvikelser	10
Kontroll och utredning i samband med misstanke om avvikelser	10
Rutiner för utförande av kontroll	11
Provtagning och analys	11
Rapportering av kontrollresultat	11
Öppenhet i kontrollen	11
7 Sanktioner - åtgärder bristande efterlevnad av lagstiftningen	12
8 Uppföljning och utvärdering av kontrollen	12
Uppföljning	12
Rapporteringspunkter med omdömet "med avvikelse" ska följas upp vid planerad kontroll	13
Revisioner	13
Utvärdering	13
9 Beredskap	13
10 Flerårig nationell kontrollplan	13

Kontrollplan för livsmedel 2021-2023

1 Sammanfattning

Denna kontrollplan är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bl.a. i förordning (EG) nr 2017/625 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelser om djurhälsa och djurskydd.

Under perioden 2021-2023 kommer miljö- och bygglovsnämnden i Sunne kommun att kontrollera samtliga livsmedelsanläggningar i kommunen. Dessutom räknas med ytterligare 20 kontroller per år för nyregistrerade anläggningar. Kontrollen kommer att ha särskilt fokus mot de nationella operativa målen.

För livsmedelskontrollen har Livsmedelsverket tagit fram operativa mål för åren 2020-2022. Totalt finns det 21 operativa mål för livsmedelskontrollen som ger en inriktning och prioritering av de kontrollinsatser som ska göras inom ramen för den årliga kontrolltiden. Av dessa 21 mål har kontrollmyndigheten i Sunne kommun identifierat att våra livsmedelsanläggningar omfattas av 9 mål (mål 1-3, 5, 6, 8, 9, 16, 19). Nya operativa mål för 2023-2025 kommer hösten 2022.

2 Mål för den offentliga kontrollen

De gemensamma målen för den offentliga kontrollen inom livsmedelskedjan är att:

- Konsumenterna har trygga livsmedel, förtroende för kontrollverksamheten och en god grund för val av produkt. Med trygga livsmedel menas säkra livsmedel och att konsumenterna inte blir lurade.
- Intressenterna har tilltro till kontrollen och upplever den som meningsfull.
- De samverkande kontrollmyndigheterna har en optimal samverkan och förtroende för varandras sätt att ta ansvar för sin respektive del i livsmedelskedjan. Kontrollverksamheten är riskbaserad, rättssäker, effektiv och ändamålsenlig.

Livsmedelskedjan omfattar livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd. Miljö- och bygglovsnämnden i Sunne kommun kontrollerar livsmedelsföretagen i kommunen.

Övergripande mål för kontroll inom offentlig livsmedelskontroll i Sverige

De nationella målen för livsmedelskontrollen finns i Nationell plan för kontrollen av livsmedelskedjan (NKP). Visionen för kontrollen är ”Professionell livsmedelskontroll, för konsumenternas och företagens bästa”. Operativa mål för livsmedelskontrollen 2020-2022 har meddelats av Livsmedelsverket.

Inriktningsmålen för den offentliga kontrollen av livsmedel i Sverige är att:

- konsumenterna har förtroende för kontrollen
- företagen har förtroende för kontrollen

Kontrollverksamheten:

- alla led i kedjan och alla relevanta krav i lagstiftningen kontrolleras regelbundet med avseende på säkerhet och redlighet*
- kontrollen är riskbaserad, både när det gäller säkerhet och redlighet*
- avvikelser upptäcks
- avvikelser följs upp för att säkerställa att bristerna har åtgärdats

*redlighet – med redlighet i livsmedelshanteringen menas att konsumenten inte ska bli lurad. Redlighet omfattar alla förfaranden från oavsiktliga misstag till medvetna bedrägerier inom alla moment i livsmedelshanteringen, t.ex. att oxfile kommer från ett nötkreatur och är den korrekta delen från slaktkroppen.

Miljö- och bygglovsnämndens mål för kontroll inom livsmedelsområdet

Målen för 2020-2022 är:

Samtliga anläggningar som finns i nämndens register ska kontrolleras inom en 3-årsperiod.

Antal kontrollerade anläggningar och antal kontroller. Varje livsmedelsanläggning blir föremål för planerad kontroll under treårsperioden. Omfattningen beror på vilken kontrolltid anläggningen tilldelats i riskklassningen. För treårsperioden är målet att kontrollera samtliga anläggningar som finns i nämndens register idag, plus uppskattningsvis 20 tillkommande anläggningar per år. Anläggningar med tilldelade ≥ 3

kontrolltimmar per år får årliga kontroller. Livsmedelsanläggningar ska få en kontrollrapport senast två veckor efter utförd kontroll.

1. Mikrobiologiska risker i dricksvatten – operativt mål

Nationellt: Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts vid alla anläggningar för produktion av dricksvatten (mer än 100 m³/dygn) för att bedöma om säkerhetsbarriärerna vid anläggningarna är anpassade till mikrobiologiska faror (bakterier, virus och parasiter) i råvattnet. I kontrollen ingår också att bedöma om faroanalys och eventuellt övrigt HACCP-system valideras i den omfattning som är motiverat av förändrade förhållanden vid råvattentäkten eller förändrad råvattenkvalitet.

I Sunne är det största vattenverket det kommunala vattenverket i Öjervik som överstiger 100 m³/dygn och därmed omfattas av detta målet.

2. Kemiska risker och cyanotoxiner i dricksvatten – operativt mål

Nationellt: Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts vid alla anläggningar för produktion av dricksvatten (mer än 100 m³/dygn) för att bedöma att kemiska faror i råvattnet har beaktats i faroanalysen (HACCP) samt att tillräckliga åtgärder vidtagits för att eliminera eller reducera dessa faror. I kontrollen ingår också att vid vattenverk som använder ytvattentäkt eller grundvatten med konstgjord infiltration som råvatten, bedöma om faroanalys och eventuellt övrigt HACCP-system valideras i den omfattning som är motiverat av förändrade förhållanden vid råvattentäkten eller förändrad råvattenkvalitet, vad avser faran cyanotoxiner.

I Sunne är det endast det kommunala vattenverket i Öjervik som överstiger 100 m³/dygn och därmed omfattas av detta målet.

3. Skötsel och underhåll av reservoarer – operativt mål

Nationellt: Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts vid alla distributionsanläggningar (mer än 100 m³/dygn) för att verifiera att verksamhetsutövaren har rutiner för att sköta, underhålla och vid behov rengöra reservoarer för att motverka förorening och mikrobiologisk tillväxt.

I Sunne är det endast det kommunala vattenverket i Öjervik som överstiger 100 m³/dygn och därmed omfattas av detta målet.

5. Spårbarhet kött – operativt mål

Nationellt: Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att spårbarhet finns för färskt och fryst kött - såväl helt som bitat och malet kött - av nöt, gris samt får och lamm. I förekommande fall ska kontrollen också verifiera påståenden om svenskt ursprung. Kontrollerna ska utföras i butiker som inte är anslutna till de stora detaljhandelskedjorna (ICA, COOP, Axfood, Bergendahls, Lidl och Netto).

Här har Sunne 17 objekt som omfattas av målet och ska kontrolleras.

6. Spårbarhet ägg – operativt mål

Nationellt: Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att spårbarhet finns för ägg. Kontrollerna ska utföras vid bagerier, restauranger samt i butiker som inte är anslutna till de stora detaljhandelskedjorna. I förekommande fall ska kontroll i butik också verifiera påståenden om svenskt ursprung.

Här har Sunne 70 objekt som ska kontrolleras.

8. Information om allergener – operativt mål

Nationellt: Senast den 31 december 2022 ska offentlig kontroll ha utförts vid storhushåll (restauranger, caféer, salladsbarer m.m.) för att verifiera att företagarna kan ge korrekt information om allergena ingredienser i maträtter som serveras eller på annat sätt saluhålls. Kontrollerna utförs på sådana verksamheter som valt att lämna uppgifter om allergena ingredienser muntligt och genom skriftligt anslag uppmanar kunden att fråga vad maten innehåller.

Här har Sunne 68 objekt som ska kontrolleras.

9. Uppgifter om ingredienser – operativt mål

Nationellt: Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts vid detaljhandelsanläggningar (butiker) som utformar märkning samt märker/förpackar. Detta för att verifiera att uppgifter som anges i ingrediensförteckningar stämmer med tillsatta ingredienser (verkligt innehåll). De ingredienser som avses i detta mål är allergener samt de som kvalificerar för mängdangivelse.

Här har Sunne 28 objekt som ska kontrolleras.

16. Tungmetaller och mykotoxin i mjöl – operativt mål

Nationellt: Senast den 31 december 2022 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att företagarna säkerställer att halterna av kadmium och ochratoxin A i mjöl av vete, durumvete och bovete, som avses säljas till konsument, understiger gällande gränsvärden. Kontrollerna ska utföras vid alla kvarnar samt hos företagare som genom import eller införsel som säljer mjöl av sådant slag.

Här har Sunne 2 objekt som ska kontrolleras.

19. Kosttillskott - fiskoljebaserade kosttillskott och D-vitamintillskott – operativt mål

Nationellt: Senast den 31 december 2022 ska offentlig kontroll ha utförts vid alla anläggningar som sätter fiskoljebaserade kosttillskott och/eller tillskott med D-vitamin på marknaden. Detta för att verifiera att företagarna säkerställer att halterna av dioxin och PCB inte överskrider gällande gränsvärden i fiskoljebaserade produkter. För D-vitaminpreparat ska kontrollen verifiera att angivna halter av vitamin D är korrekta samt att tillåten D-vitaminförening används.

Här har Sunne 2 objekt som ska kontrolleras.

3 Ansvarsfördelning inom offentlig livsmedelskontroll

Behörig central myndighet

Livsmedelsverket är den centrala kontrollmyndigheten enligt 18 § i Livsmedelsförordningen (2006:813). Förordning (2009:1426) med instruktion för Livsmedelsverket beskriver myndighetens roll inom kontrollområdet.

Behörig myndighet för kontrollen

Enligt 11 § livsmedelslagen (2006:804) utförs livsmedelskontrollen i Sverige av Livsmedelsverket och lokala kommunala kontrollmyndigheter. Länsstyrelsen har ett tillsynsvägledande ansvar i länet. I Sunne kommun ansvarar miljö- och bygglovsnämnden för livsmedelskontrollen enligt Sunne kommuns ”Reglemente för miljö- och bygglovsnämnden”, antagen av KF §140 från 2014-11-24, reviderat av kommunfullmäktige 2017-12-11, § 141.

Ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna

Ansvar för den offentliga kontrollen av livsmedelsanläggningar i Sverige fördelas enligt 23 § i Livsmedelsförordningen (2006:813). Utförligare beskrivning av Sveriges kontrollorganisation finns i Sveriges fleråriga Nationella kontrollplan 2020-2022.

Ansvarsfördelning inom miljö- och bygglovsnämnden

Miljö- och byggenheten ansvarar för livsmedelskontrollen inom miljö- och bygglovsnämndens ansvarsområde. Inom miljö- och byggenheten ansvarar delegerade miljö- och hälsoskyddsinspektörer samt enhetschef för kontrollen. Delegation av olika beslut beskrivs i ”Delegeringsordning för miljö- och bygglovsnämnden i Sunne kommun” antagen 2015-02-11, mbn § 13, reviderad 2019-12-09, mbn § 100.

4 Samordning

Samordning mellan behöriga myndigheter

Personal inom livsmedelskontrollen i Sunne kommun deltar vid länsträffar för livsmedelsinspektörer. Träffarna arrangeras av Länsstyrelsen i Värmland (länsveterinären) och representant från Livsmedelsverket samt smittskyddsläkaren deltar.

Under 2012 ingick Sunne, Torsby och Hagfors kommuner ett avtal beträffande utbyte av inspektörstjänster då jävsituation uppstår inom något av miljö- och bygglovsnämndens kontrollområden, däribland livsmedelskontrollen. Samarbetsavtalet reviderades och förlängdes i början av 2020.

Under 2019 ingick Sunne ett avtal med Karlstads kommun om interkommunal samverkan inom livsmedelsområdet. Avtalet omfattar myndighetsutövning inom livsmedelsområdet under 2019-2021.

Sunne kommun är även med i Miljösamverkan Värmland och Örebro län och från och med 2013 tas frågor inom livsmedelskontrollen upp även inom detta forum.

Kontakt tas med Livsmedelsverket och länsstyrelsen i enskilda ärenden vid behov. Samkontroller och dialog med andra myndigheter för att kalibrera vår verksamhet och stärka kontrollen, som t.ex. bättre kunskap om primärproducenter som leverantörer till livsmedelsanläggningar, samkontroll av dricksvattenanläggningar i/med andra kommuner.

I övrigt sker kommunikation med andra behöriga myndigheter när så behövs t.ex. Jordbruksverket, Statens Veterinärmedicinska Anstalt, Sveriges Geologiska Undersökning, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Om miljö- och bygglovsnämnden i Sunne kommun får in en anmälan/ansökan och den berör flera interna och externa kontrollmyndigheter kontaktas berörd kontrollmyndighet för samordning.

Samordning inom miljö- och byggenheten

Inom miljö- och byggenheten sker samordning av livsmedelskontrollen genom:

- skriftliga rutiner för olika arbetsmoment t.ex. inspektion, registrering av livsmedelsanläggning
- tid för diskussioner kring bedömningar och samsyn på veckomöten
- saminspektioner med alkoholhandläggare och miljö- och hälsoskyddsinspektör

5 Befogenheter och resurser för kontrollen

Kontrollmyndighetens befogenheter

Sunne kommuns befogenheter och uppgifter i livsmedelskedjan regleras av Livsmedelslagen (2006:804) och livsmedelsförordningen (2006:813) samt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Enligt 20 § Livsmedelslagen har kontrollmyndigheten, miljö- och bygglovsnämnden, rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen.

Enligt 22-24 § Livsmedelslagen har kontrollmyndigheten, miljö- och bygglovsnämnden, möjlighet att meddela föreläggande och förbud samt omhänderta vara vid bristande efterlevnad.

Kontrollpersonal och utrustning

Antalet livsmedelsanläggningar och deras sammanlagda kontrolltid ligger främst till grund för vilka personella resurser som krävs för livsmedelskontrollen. Antal och typ av anläggningar kan variera mellan olika år vilket gör att behovet av personal också kan variera. En behovsutredning görs därför årligen i samband med upprättande av årets kontrollplan. Den totala summan kontrolltid för anläggningarna under kommande år summeras då med övrig tid, såsom registrering, riskklassning och kontroll av nya anläggningar, klagomål, uppföljande kontroll som inte var planerad etc, utifrån historisk erfarenhet. Se bilaga 1 behovsutredning 2021-2023.

Två miljö- och hälsoskyddsinspektörer kommer att arbeta med livsmedelskontrollen fördelat på livsmedel- och dricksvattenområde på totalt 1,10 årsarbetskrafter exklusive kontrollskuld och 1,13 årsarbetskrafter inklusive kontrollskuld. Sunne kommun har även tillgång till 30 timmar under 2021 genom det interkommunala samverkansavtalet med Karlstad.

För att säkerställa att jäv och intressekonflikter undviks för kontrollpersonal ingick under 2012 Sunne, Torsby och Hagfors ett samarbetsavtal. Avtalet antogs i miljö- och bygglovsnämnden 2012-03-21, 22 § och revideras och förlängs i början av 2020. Riktlinjer om mutor och jäv för anställda och förtroendevalda KS 2016/120/01, antagna av kommunstyrelsen 2016-03-08, § 69.

Nämnden har tillräcklig tillgång till utrustning och utrymmen som krävs i form av bil, utrymme för förvaring av livsmedelsprover, skyddsutrustning (arbetskläder samt skyddskläder av engångsmaterial). Ett problemområde är tillgången till lagringsutrymme av för kyl/frys/torrvaror som uppstår vid t.ex.

omhändertagande. Detta bedöms dock som litet p.g.a. livsmedelsanläggningarnas storlek och karaktär. Därför har miljö- och byggenheten för närvarande inga ordnade utrymmen för det eventuella behovet.

Finansiering av kontrollen

Miljö- och bygglovsnämndens offentliga livsmedelskontroll finansieras med avgifter enligt:

- Förordning (EG) nr 2017/625 om ”Offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnad av foder och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelser om djurhälsa och djurskydd”.
- Förordning om ”Avgifter för offentlig kontroll av livsmedel” (2006:1166)
- Livsmedelsverkets riskklassningsmodell*
- Taxa för Sunne kommuns offentliga kontroll av livsmedel, antagen KF § 131, 2019-12-09.

* Vägledning för 'Riskklassning av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrolltid'

<https://kontrollwiki.livsmedelsverket.se/artikel/195/riskmodulen>

Livsmedelskontrollen finansieras med avgifter. Årlig kontrollavgift debiteras varje livsmedelsanläggning i början av varje kalenderår. Avgiftens storlek baseras på anläggningens risk- och erfarenhetsklassning och eventuellt kontrolltidstillägg. Se vidare taxan. Årliga avgifter finansierar den planerade, ordinarie kontrollen. Kontroller i samband med bristande efterlevnad, t.ex. uppföljande kontroller i samband med klagomål, finansieras med timavgifter, så kallad uppföljande kontroll som inte var planerad.

Timavgift för 2021 är 1140 kr för normal offentlig kontroll och 921 kr för uppföljande kontroll som inte var planerad och utredning av klagomål. Avgift för registrering av en livsmedelsanläggning är 921 kr. Avgiften kan årligen revideras av miljö- och bygglovsnämnden med PKV-index och basmånad oktober. För att säkerställa att ökade kostnader överensstämmer med en eventuell höjning genom PKV-index ska miljö- och byggenheten årligen använda sig av SKL:s beprövade beräkningsunderlag för att beräkna kostnaderna för livsmedelskontrollen inför nästkommande år, så att en eventuell höjning genom PKV-index motsvarar kontrollmyndighetens eventuellt ökade kostnader.

Kompetenskrav och utbildning

Vid nyanställning/vikariat krävs lämplig högskoleutbildning. All personal som arbetar inom livsmedelsområdet ska ha tillräckliga kunskaper inom sitt arbetsområde och enhetschefen är den som ansvarar för att alla medarbetare har grundläggande kunskaper samt möjligheter till kompletterande utbildning.

Arbetsgivaren ser positivt på utbildning som sker både genom kortare endagsutbildningar inom olika ämnesområden eller enstaka kortare kurser på högskolenivå på hel/deltid om utrymme finns. I samband med länsträffarna sker också kompetensutveckling i form av kortare föredrag från Livsmedelsverket och andra sakkunniga. Att aktivt delta i olika kontrollprojekt är en möjlighet att kompetensutveckla myndighetens personal inom lagstiftningsområden, provtagningsmetodik och kontrollmetodik generellt.

En personlig kompetensutvecklingsplan tas fram för varje inspektör i samband med årligt medarbetarsamtal, vid behov revideras den löpande under året. Utbildningsbehovet dokumenteras i de individuella kompetensutvecklingsplanerna.

6 Organisation och utförande av kontrollen

Registrering av kontrollobjekt

Enligt förordning (EG) nr 2017/625 om offentlig kontroll finns krav på att kontrollmyndigheten ska upprätthålla aktuella register över anläggningar som är föremål för kontroll. Miljö- och bygglovsnämnden ansvarar för livsmedelskontroll på samtliga registrerade anläggningar i riskklasserna 3-8 inom kommunen. Det finns några små produktionsanläggningar i form av två bryggerier, två spannmålskvarnar och två bagerier. Övriga anläggningar är kommunala kök, pizzerior, livsmedelsbutiker, restauranger och cateringverksamheter, caféer samt en grossist. Kommunalt dricksvatten produceras i ett större kommunalt vattenverk och 8 mindre. 11 privata dricksvattenverk försörjer kommersiella, offentliga eller livsmedelsverksamheter.

Anläggningar i Sunne kommun finns registrerade i miljö- och byggenhetens ärendehanteringssystem Ecos2, där samtlig information om respektive anläggning löpande förs in.

Totalt registreras ungefär 20 nya anläggningar per år, och ungefär 20 avregistreras.

Parallellt till registret i Ecos2 hålls aktuellt register i en excelfil för att kunna följa upp utförda kontroller kontra kontrollbehov för varje anläggning.

Anmälan om registrering kan lämnas in på pappersblanketter, via hemsidan eller via muntlig eller skriftlig kontakt med miljö- och byggenheten. När anmälan kommit in gör miljö- och byggenheten en bedömning av om verksamheten omfattas av krav på registrering och att vi är rätt myndighet för handläggning av registreringen. Därefter förs verksamheten in i registret och verksamhetsutövaren faktureras en avgift. Riskklassning och beslut om avgift görs i allmänhet efter att underlag för riskklassning har lämnats in, men i vissa fall först efter första kontrollbesöket.

Ibland får miljö- och byggenheten kännedom om verksamheter som bedrivs i kommunen och som vi bedömer omfattas av krav på registrering, men inte är registrerade. Det kan vara i samband med kontrollbesök av befintliga livsmedelslokaler som inspektören upptäcker att ett ägarbyte ägt rum eller att inspektören får syn på en ny verksamhet. I dessa fall ska miljö- och bygglovsnämndens besluta om en sanktionsavgift.

Register och information om olika livsmedelsanläggningar hålls aktuellt genom kontroll ute på anläggningen eller vid annan kontakt med verksamheten. Nya anläggningar är skyldiga att anmäla sin verksamhet (enligt EG förordning 852/2004, art.6). Om någon livsmedelsverksamhet upphör, avslutas alla ärenden knutna till anläggningen. Verksamheter som upphört under året utan meddela nämnden hör ofta av sig i samband med faktureringen av den årliga kontrollavgiften.

Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll

Livsmedelsverkets modell för riskklassning tillämpas fullt ut. Samtliga anläggningar omklassades enligt den modellen i början av år 2012 och erfarenhetsmodulen har använts sedan 2009.

Krav som ska kontrolleras under treårsperioden. Inför varje kalenderår görs en detaljerad plan för alla planerade kontroller som ska göras under året. I planen framgår vilka anläggningar som ska kontrolleras, när under året kontrollerna ska göras och vilka krav som verksamheterna ska kontrolleras mot. Det stora flertalet kontroller görs som löpande kontroller, där man tittar på hygien och allmän livsmedelsinformation. Kontroll sker genom inspektion, revision och/eller provtagning. Kontroll av marknader och ambulerande verksamheter är händelsestyrd och betalas av skattemedel. Vid brister debiteras verksamhetsutövaren för uppföljande kontroll som inte var planerad.

Efter 2017 års kontroll gjordes en uträkning av den tid som en inspektion tar från planering, genomförande, kontorsarbete och rapportskrivning. Uträkning är baserad på dokumentation från kontroller utförda under perioden 2015-2017. Ett kontrollbesök tar mellan 3 - 5 timmar. Alla anläggningar får inte besök varje år. Kontrollen planeras utifrån den riskklassning anläggning har tilldelats. Målsättningen är att alla anläggningar får minst ett besök inom tre år.

Tilldelad kontrolltid per år	Antal kontrollbesök under 3 år
0,5 – 1,0	0+0+1
1,5 – 2,5	0+1+0
3,0 – 4,0	1+1+1
4,5 – 5,5	1+2+1
6,0 – 7,0	2+1+2
≥ 7,5	2+2+2

Om det visar sig att en anläggning tilldelats en kontrolltid som är uppriktigt oriktig i förhållande till anläggningens kontrollbehov kan kontrolltiden justeras så att den bättre stämmer överens med behovet av kontroll.

Behovsutredning 2021-2023 finns i bilaga 1 och kontrollplan 2021-2023 nedan:

	Plan för 2021		Plan för 2022		Plan för 2023	
Arbete som inte är kontroll		Antal timmar		Antal timmar		Antal timmar
Rådgivning och information (hemsidan, förfrågningar allmänt)		160		160		120
Åtalsanmälningar, överklagningar		5		5		5
Klagomål - obefogade/utan resultat,		20		20		20
Utbrott och utredningar, beredskap (smittskydd, RASFF, dricksvatten)		40		40		40
Möten - ej livsmedelsrelaterat (APT, annan planering)		56		56		60
Kontroll marknader/ambulerande (kan ej debiteras vu)		5		5		5
Inventeringar		0		0		0
Remisser o enkäter		10		10		10
Dokumenthantering, arkiv (gallra/bevara)		25		25		25
Kommunövergripande projekt (t.ex. regelbundna träffar med näringsliv)		15		15		15
Delsumma		336		336		300
Planerad kontroll finansierad med årsavgifter	Antal anläggningar	Antal timmar		Antal timmar		Antal timmar
Livsmedelskontroll	125	351		365		342
Riskklass 3	3	21		21		21
Riskklass 4	6	38		38		33
Riskklass 5	22	104		97		103
Riskklass 6	20	85		62		67
Riskklass 7	45	79		97		96
Riskklass 8	29	24		50		22
Dricksvattenkontroll	19	37		42		46
Riskklass 7	3	10		14		10
Riskklass 8	16	27		28		36
Delsumma	144	388		407		388
Överföring kontrolltid från 2020		Antal timmar		Antal timmar		Antal timmar
Skuld, ej utförda timmar 2020		30		10		0
Överskott av utförda timmar						
Delsumma		30		10		0
Oplanerad kontroll - debiterbar tid	Antal ärenden	Antal timmar	Antal ärenden	Antal timmar	Antal ärenden	Antal timmar
Livsmedelskontroll						
Registrering av ny verksamhet	17	17	17	17	17	17
Första kontroll ny verksamhet	17	51	17	51	17	51
Extra offentlig kontroll		20		20		20
Dricksvattenkontroll						
Registrering av ny verksamhet	3	3	3	3	3	3
Första kontroll ny verksamhet	3	9	3	9	3	9
Extra offentlig kontroll		5		5		5
Delsumma		105		105		105
Övriga kontrollrelaterade arbetsuppgifter (timtaxegrundande tid)		Antal timmar	Antal ärenden	Antal timmar		Antal timmar
Restid för den planerade kontrollen		79		79		79
Beslut riskklass ny anläggning		20		20		20
Risk- och erfarenhetsklassning, beslut riskklass/årlig avgift		8		8		150
Projektplanering, sammanställning, bokning projekt/provtagning		20		20		20
Kompetensutveckling; kurser/utbildning		80		80		80
Teammöten (interna möten som rör livsmedelskontrollen)		75		75		75
Externa möten (länsträffar, MiVÖ, SuToHa)		40		40		40
Administrativt arbete (kvalitetsarbete, rutiner/mallar, tidsredovisning)		80		80		80
Inläsning, omvärldsbevakning		100		100		100
Kalibrering o skötsel av utrustning, inköp engångskläder, labupphandling		10		10		10
Rapport och ärenden till beredning/nämnd		15		15		15
Ecos2, ärendehantering i registret		100		100		100
Rapportering till Livsmedelsverket		12		12		12
Kontrollplan, årsplanering, uppföljning		100		100		100
Taxa, revidering/avstämning/behov		20		20		20
BOM (ej genomförda kontroller)		5		5		5
Revision från länsstyrelsen		0		0		25
Tid chef, förvaltningssekreterare, fakturaansvarig						
Delsumma		764		764		931
Totalt		1623		1622		1724

Kontroll av nyregistrerade anläggningar

I Sunne kommun registreras årligen ca 20 nya anläggningar. Det är både helt nya verksamheter och ägarbyten i befintliga livsmedelslokaler.

Första kontroll av nyregistrerad verksamhet med kontrolltid < 3 timmar/år sker inom 2 månader. Verksamheter med kontrolltid \geq 3 timmar prioriteras med första kontroll, som bör ske inom 2 veckor från beslut/startdatum.

Kontrollerna ska fokusera på lokalerna och dess infrastruktur, skadedjur och avfall, samt på företagarens kunskap och rutiner inom de viktigaste relevanta kraven för respektive verksamhet. Kontrollerna görs i första hand som föranmälda revisioner.

Avseende lokalerna och dess infrastruktur kontrolleras:

- Att utrymmenas planering, utformning, konstruktion, placering och storlek är sådana att de är lätta att hålla rena och underhålla.
- Att lokalen är lämpad för den verksamhet som ska bedrivas; flöden, utrymmen, transportfordon, toaletter, förrum, ventilation etc.
- Utrustningen ska vara lämplig för den verksamhet som ska bedrivas; nedkylning, kylförvaring, monteringsplats etc.

Avseende avfall kontrolleras:

- Att det finns möjlighet att hantera avfallet på ett hygieniskt sätt.
- Att det finns lämpliga behållare för avfallet som går att hålla rena och när det behövs stängda.
- Att det finns plats för lämplig förvaring av avfallet i väntan på sophämtning, gäller även utsorterat matavfall.
- Att det finnas plats för förvaring av returflaskor, -burkar och -backar.

Avseende skadedjur kontrolleras:

- Att lokalen är utformad så att skadedjur inte får tillträde.
- Att företaget har rutiner för att se till att skadedjur tar sig in i lokalen, insektsnät, öppna dörrar etc.
- Att det råder god ordning i lokalen så att eventuella skadedjur upptäcks.
- Att företaget har en beredskap för åtgärder vid eventuell upptäckt av skadedjur.

Uppföljande kontroll vid konstaterade avvikelser

Nämnden tillämpar en gradering av avvikelser. Vissa avvikelser kan följas upp vid nästa planerade kontroll, medan det för andra krävs en extra kontroll utöver plan. Det är upp till inspektören att bedöma. I första hand beror det på avvikelsernas allvarlighetsgrad och hur långt fram i tiden nästa planerade kontroll ligger. I viss mån spelar också vår erfarenhet av företagaren in.

De graderingar som används är alltså

- *med avvikelse* (följs upp vid planerad kontroll) och
- *uppföljande kontroll som inte var planerad* krävs.

Om en avvikelse som fått omdömet *med avvikelse* ligger kvar vid nästa planerade kontroll och upprepas blir omdömet *uppföljande kontroll som inte var planerad* krävs.

Ärenden ska inte avslutas om den senaste kontrollen har omdömet *uppföljande kontroll som inte var planerad*, utan ärendet ska då följas upp till dess att vi har konstaterat att avvikelsen eller avvikelserna är åtgärdade. Hur snabbt den extra uppföljningen görs beror på allvarlighetsgraden. Många gånger rör det sig om någon eller några veckor. Normalt ska det inte dröja mer än tre månader. När så är nödvändigt används sanktioner i form av till exempel föreläggande eller förbud för att se till att avvikelserna blir åtgärdade.

Kontroll och utredning i samband med misstanke om avvikelser

Förutom klagomål från allmänheten och misstänkta matförgiftningar får nämnden även information om misstänkta avvikelser från företagen själva, från andra myndigheter och internt.

En särskild typ av ärenden är så kallade RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed), ett system för information om icke säkra livsmedel som sålts inom EU.

Utredning startas enligt de kriterier som finns beskrivna i våra rutiner för misstänkta matförgiftningar. Ärenden som inte utreds omedelbart kan utredas i samband med nästa ordinarie kontroll, i samband med

en utredning som redan pågår, eller bedömningen är att ingen utredning ska göras. Syftet med utredningarna är att kontrollera om det finns avvikelser hos livsmedelsföretagen, och i så fall se till att dessa åtgärdas. Särskilt viktigt är detta i de fall avvikelserna är av sådan art att det finns risk för sjukdom hos konsumenterna. Även den typen av avvikelser som kan klassas som matfusk, där företagarna medvetet bryter mot reglerna för ekonomisk vinning, är prioriterade att utreda så att de åtgärdas.

För misstänkta matförgiftningar är ett mål också att hitta vilket livsmedel, vilket verksamt ämne och vilka brister som orsakat utbrottet, och var i livsmedelskedjan som maten blivit dålig. Resultatet ska dokumenteras på ett enhetligt sätt.

Det är svårt att beräkna tidsåtgången för ärenden som omfattar misstanke om avvikelser eftersom det handlar om inkommande ärenden. Förutom att vi inte vet hur många ärenden som kommer in kan dessa ta väldigt olika lång tid att utreda.

Rutiner för utförande av kontroll

Till stöd för livsmedelskontrollen används i huvudsak Livsmedelsverkets webbaserade kunskapsbank *Kontrollwiki* samt *branschriktlinjer* utarbetade av branschen. Miljö- och bygglovsnämnden har även arbetat fram egna skriftliga rutiner för bland annat kontrollmetoderna inspektion och revision. En sammanställning finns över samtliga framtagna rutiner och en översyn och uppdatering av rutinerna görs årligen.

Provtagning och analys

Offentlig provtagning sker enligt specifika mål för varje år, i läns-/riks-projektform, vid misstanke om matförgiftning och i samband med inspektion om det bedöms som relevant. Provtagning sker enligt anvisningar i Livsmedelsverkets kontrollwiki gällande området provtagning.

Sunne kommun har avtal med det ackrediterade laboratoriet Synlab som anlitas för samtliga analyser. Uppföljning av laboratoriets ackrediteringar sker i samband med upphandling av laboratorietjänster. Ny upphandling är gjord under hösten 2018. Deras anvisningar för provtagning följs liksom Livsmedelsverkets under Kontrollwiki. Laboratoriet kontaktas för råd om hur provtagning ska utföras om så behövs. Proverna transporteras till Karlstad samma dag i kylväska med laboratoriets transportlösning enligt gällande avtal, även hämtning och transport vid akuta fall ingår i avtalet. Vid behov finns kyl- och frysmöjligheter för kortare förvaring av prover. Analysrapporterna från det anlitate laboratoriet skickas elektroniskt till miljö- och byggenheten. Utskrivna analysrapporter förvaras i pappersformat i arkivet i respektive anläggningens mapp.

Rapportering av kontrollresultat

Efter utförd kontroll kommuniceras alltid kontrollresultatet till verksamhetsutövaren i form av en kontrollrapport. Från 2019 använder vi SLV rapporteringsformulär 1.0. Vi använder färdiga word-mallar som är kopplade till Ecos2, där rubriker för grunduppgifter som t.ex. diarienummer, inspektionsdatum o.s.v. finns med i mallen. Kontrollrapport med eventuellt tillhörande kopia av analysrapport från provtagning skickas alltid till verksamhetsutövaren.

Miljö- och byggenheten rapporterar årligen, senast den 31 januari, till Livsmedelsverket resultatet från den offentliga kontrollen föregående år enligt de krav som ställs LIVSFS 2009:13 och i (EG) nr 2017/625 om offentlig kontroll av livsmedel.

Öppenhet i kontrollen

I Sverige regleras öppenheten i kontrollen framförallt av Tryckfrihetsförordningen (1949:105) och Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär detta att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter om dels de handlingar som kommer in till myndigheten, till exempel brev och ansökningar, dels de handlingar som upprättas vid myndigheten, till exempel beslut och kontrollrapporter. I diariet registreras både offentliga och hemliga handlingar.

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock innehålla uppgifter som är sekretessbelagda, alltså hemliga. Detta ska prövas av myndigheten utifrån

gällande lagstiftning när någon ber att få ut en handling. Se också avsnitt 2.2.2 i del 4 av Nationell plan för kontrollen i livsmedelskedjan.

Kontrollplanen publiceras på kommunens hemsida när den antagits av miljö- och bygglovsnämnden. Kontrollrapporter finns i det digitala diariesystemet Ecos2 samt utskrivna på papper i arkivet. Samma sak gäller beslut och analysresultat av prover. Dessa handlingar lämnas ut vid förfrågan.

7 Sanktioner - åtgärder bristande efterlevnad av lagstiftningen

När nämnden konstaterar att en verksamhet inte uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen kommuniceras detta med företagets representanter muntligen på plats och skriftligt i en kontrollrapport. Beroende på allvarlighetsgraden och när anläggningen ska ha sin nästa planerade kontroll kan företagarens åtgärder följas upp i en extra, uppföljande kontroll eller vid nästa ordinarie kontroll. I vissa fall med allvarliga avvikelser fattas beslut om sanktion direkt när avvikelsen har konstaterats. Annars fattas beslut om sanktion ifall avvikelsen inte är åtgärdad vid uppföljningen. Sanktioner som kan bli aktuella är:

- föreläggande att vidta vissa åtgärder
- sanktionsavgift om verksamhet öppnat utan registrering
- förbud att bedriva viss verksamhet, t.ex. nedkylning
- förbud att bedriva livsmedelsverksamhet i anläggningen (stängning)
- förbud mot utsläppande på marknaden av visst livsmedel (saluförbud)
- omhändertagande av livsmedel

Miljö- och bygglovsnämndens juridiska befogenheter att vidta åtgärder vid bristande efterlevnad finns bl.a. i förordning (EG) nr 2017/625 och livsmedelslagen (2006:840). Nämnden har utifrån Livsmedelsverkets vägledning om ”Sanktioner i livsmedelslagstiftningen” arbetat fram en skriftlig rutin för ”Åtgärder vid bristande efterlevnad av livsmedelslagstiftningen”. Miljö- och hälsoskyddsinspektören och enhetschefen har en långtgående delegation gällande krav på åtgärder som kan ställas vid bristande efterlevnad. Livsmedelslagen föreskriver även att kontrollmyndighet ska verka för att överträdelser av livsmedelslagstiftningen beivras, d.v.s. lämna ärendet till åtal vid bristande efterlevnad.

8 Uppföljning och utvärdering av kontrollen

Uppföljning

Uppföljning av pågående kontrollarbete och därtill relaterade arbetsuppgifter sker efter 5 och 9 månader. Redovisning för nämnden sker därmed vid nämndmöte i juni och oktober. Fokus läggs på att kontroll och handläggning utförs enligt kontrollplan och ärendet redovisas som ett informationsärende.

Uppföljning och utvärdering av årets totala tillsynsinsatser efter 12 månader sker vid årets slut och redovisas vid nämndmöte i januari. Resultatet sammanfattas i en tjänsteskrivelse till nämnden. Utifrån de erfarenheter som erhållits vid kontroll under året kan prioriteringar göras inför kommande år och kontroll eller arbete som inte utförts kan prioriteras inför kommande år. Orsak till eventuellt utebliven kontroll eller större avvikelser från kontrollplan bör framgå av uppföljningen och utvärderingen.

Utförd kontroll registreras i Ecos2 inom två arbetsdagar och kontrollrapport skickas ut inom två veckor efter utförd kontroll och efter att eventuell kompletteringsmaterial kommit in.

Inkomna anmälningar om registrering av livsmedelsanläggning handläggs inom 10 arbetsdagardagar – om mer tid eller kompletterande uppgifter behövs meddelas detta till företagaren snarast.

Genom planering av kontrollens upplägg i början på året säkerställs bl.a.

- att anläggningar i riskklass 3-4 får kontroll varje år,
- att anläggningar som ska ha två kontroller ska få sin första kontroll senast 30 augusti,
- de objekt som enligt planen ska bli föremål för kontroll under året blir föremål för kontroll under året.

Inkomna anmälningar om misstänkt matförgiftning där vi bedömer att en utredning krävs börjar handläggas senast dagen efter att de inkom.

Inkomna klagomål där vi bedömer att en utredning inte kan vänta till nästa planerade kontroll börjar handläggas inom en vecka, bedömningen grundas på klagomålets allvarlighetsgrad och hur långt det är kvar till nästa planerade kontroll.

Alla kontroller med omdömet *uppföljande kontroll som inte var planerad*, krävs följs upp till dess att avvikelser åtgärdas.

Rapporteringspunkter med omdömet "med avvikelse" ska följas upp vid planerad kontroll.

Revisioner

Miljö- och bygglovsnämndens livsmedelskontroll revideras av Länsstyrelsen i Värmland, enligt artikel 4.6 i förordning (EG) nr 2017/625. Detta skedde i december 2008, mars 2013 samt senast i mars 2018. Normerande kontroll inom dricksvattenområdet skedde senast 2009. Revisionernas oberoende säkerställs enligt beskrivning i del 4, kapitel 4 i avsnitten 4.2 i Nationella planen för kontrollen i livsmedelskedjan.

Utvärdering

Uppföljning av den offentliga kontrollen kan ske på olika sätt. Miljö- och bygglovsnämnden kan vid sina sammanträden välja ärenden från delegeringslistan där handläggaren presenterar hur ärendet har handlagts och vad som lett fram till det fattade delegeringsbeslutet.

Inom miljö- och byggenhetens internkontroll en gång per år tas ut ett antal ärenden genom stickprov, granskas av kollega att handläggning och beslut/tjänsteskrivelse har skett i enlighet med gällande rutin.

Utvärdering av genomförda kontrollaktiviteter sker årligen mot kontrollplanen för gällande period.

Under 2011, 2013, 2015-2019 deltog Sunne kommun i Sveriges kommuner och landstings undersökning Insikt som fokuserar på kommunernas myndighetsutövning, varav livsmedelskontrollen är ett område.

9 Beredskap

I Sunne kommun finns:

- En informationsplan och ledningsplan som gäller vid extra ordinär händelse eller allvarlig störning.
- VA-enheten har i 'Egenkontrollprogram för kommunalt dricksvatten', rutiner för konsumentklagomål, och vad som gäller vid 'otjänligt' vatten samt brist på vatten.
- Plan för nödvattenförsörjning som håller på att utarbetas av VA-enheten.
- Rutin för 'Misstänkt matförgiftning livsmedel' finns utarbetad på miljö- och byggenheten.
- "Handlingsplan vid akuta händelser avseende livsmedel och dricksvatten" antagen av miljö- och bygglovsnämnden 2019-05-13 § 53.

För inkommande RASFF har miljö- och bygglovsnämnden följande beredskap. RASFF inkommer till myndighetens brevlåda där personal på miljö- och byggenheten har daglig bevakning på inkommen post. I princip samtliga personer på enheten har tillgång till myndighetsbrevlådan så när ordinarie administratör är ledig finns alltid ersättare som bevakar postlådan. Fyra tjänstepersoner (tre miljö- och hälsoskyddsinspektörer samt enhetschef) har tillgång till iRASFF-systemet och kan både ta emot, handlägga och återrapportera till livsmedelsverket. Under semesterperioder ska minst en av dessa personer vara i tjänst.

10 Flerårig nationell kontrollplan

I Sveriges nationella plan för kontrollen i livsmedelskedjan beskrivs hur den offentliga kontrollen av livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd är organiserad, hur den genomförs och hur den utvecklas. Kontrollplanen finns bl.a. på Livsmedelsverkets webbplats www.livsmedelsverket.se.